

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ก่อตั้งเมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2477 โดยมีชื่อเมื่อเริ่มก่อตั้งว่า "มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์ และการเมือง" (มธก.) มหาวิทยาลัยนี้ถือกำเนิดมาจากความคิดริเริ่มของศาสตราจารย์ ดร.ปรีดี พนมยงค์ โดยเล็งเห็นว่า ประเทศชาติมีความจำเป็นต้องมีบุคคลที่มีความรู้ทางกฎหมาย การปกครอง และสังคมมารับใช้ประเทศชาติ จึงเสนอร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง พ.ศ.2476 เพื่อเปิดสอนในวิชาแขนงดังกล่าว

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์กำหนดวิสัยทัศน์ว่า "เป็นเลิศ เป็นธรรม ร่วมนำสังคม" มหาวิทยาลัยมุ่งเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ (Academic Excellence) และพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพทางด้านการผลิตบัณฑิต การวิจัย งานวิชาการ

ในปัจจุบันโครงสร้างองค์กรประกอบด้วย คณะหรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่จัดการเรียนการสอน 22 หน่วยงาน สถาบันวิจัย 3 สำนัก/สถาบันที่ทำหน้าที่บริการวิชาการและบริการการศึกษา 6 หน่วยงาน หน่วยงานที่ทำหน้าที่บริหารงานกลาง 13 หน่วยงาน หน่วยงานที่ทำหน้าที่อื่นๆ 8 หน่วยงาน ในศูนย์พื้นที่ต่างๆ ประกอบด้วย ศูนย์ท่าพระจันทร์ ศูนย์รังสิต ศูนย์สาปาง และศูนย์พัทยา โดยอยู่บนพื้นฐานการปลูกฝังจิตวิญญาณความเป็นธรรมศาสตร์ดังเช่นจิตวิญญาณธรรมศาสตร์ท่าพระจันทร์

การจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีการจัดการเรียนการสอนรวม 202 โปรแกรม แบ่งเป็น 4 ระดับ คือ ระดับปริญญาตรี ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต ระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก (49.50 : 3.96 : 39.11 : 7.43)

ในปีการศึกษา 2549 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีนักศึกษาทุกชั้นปีรวมกันจำนวนทั้งสิ้น 29,824 คน แบ่งได้เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี 22,657.5 คน (ร้อยละ 75.97) ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต 393 คน (ร้อยละ 1.32) ระดับปริญญาโท 6,479 คน (ร้อยละ 21.72) และระดับปริญญาเอก 294.5 คน (ร้อยละ 0.99)

มหาวิทยาลัยมีบุคลากรทั้งสองสายรวมทั้งหมด 5,028 คน แบ่งเป็นบุคลากรของหน่วยงานจัดการเรียนการสอน จำนวน 2,810 คน (ร้อยละ 55.89) บุคลากรของหน่วยงานสนับสนุนการเรียนการสอน จำนวน 380 คน (ร้อยละ 7.56) และบุคลากรของหน่วยงานอื่นๆ จำนวน 1,838 คน (ร้อยละ 36.55) โดยในส่วนของบุคลากรของหน่วยงานจัดการเรียนการสอน สามารถแบ่งย่อยได้เป็นบุคลากรสาย ก จำนวน 1,577 คน (ร้อยละ 56.12) และบุคลากร สาย ข และ ค 1,233 คน (ร้อยละ 43.88) และในส่วนของบุคลากรของหน่วยงานสนับสนุนการเรียนการสอน สามารถแบ่งย่อยได้เป็นบุคลากรสาย ก จำนวน 1 คน (ร้อยละ 0.26) และบุคลากร สาย ข,ค และลูกจ้าง 379 คน (ร้อยละ 99.74)

การประเมินคุณภาพภายนอกปีการศึกษา 2549 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์อยู่ในกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่เน้นการผลิตบัณฑิตและวิจัย (กลุ่มที่ 1) มีการกระจายน้ำหนักของมาตรฐานใน 4 พันธกิจหลัก คือ 35 - 35 - 20 - 10 และจัดกลุ่มสาขาเป็น 7 กลุ่มสาขาวิชา คือ

1. กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ
2. กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพและชีวภาพ
3. กลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์
4. กลุ่มสาขาวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์
5. กลุ่มสาขาวิชาบริหาร พาณิชย์ศาสตร์ การบัญชี การจัดการ และเศรษฐศาสตร์
6. กลุ่มสาขาวิชาศิลปกรรม วิจารณ์ศิลป์ และประยุกต์ศิลป์
7. กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ผลการประเมินภายนอก

ผลการประเมินภายนอกจำแนกในระดับกลุ่มสาขาวิชา และระดับสถาบัน ดังนี้

ระดับสถาบัน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้รับการรับรองมาตรฐานทั้ง 2 แนวทาง โดยแนวทางที่ 1 ได้คะแนนเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักมาตรฐานที่ 1-7 เท่ากับ 4.67 ซึ่งอยู่ในระดับดีมาก คะแนนเฉลี่ยรายมาตรฐานทั้ง 7 มาตรฐาน อยู่ในระดับดีขึ้นไป และแนวทางที่ 2 ผลการประเมินคุณภาพของกลุ่มสาขาวิชาทั้ง 7 กลุ่มสาขาวิชา ได้รับการรับรองมาตรฐาน สมศ.

ระดับกลุ่มสาขา

1) กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ประกอบด้วย คณะแพทยศาสตร์ คณะสหเวชศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ และคณะสัตวแพทยศาสตร์ มีผลการประเมินคุณภาพ รับรองมาตรฐาน โดยมีคะแนนเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนัก ในระดับดีขึ้นไปทั้ง 7 มาตรฐาน

2) กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพและชีวภาพ ประกอบด้วย คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีผลการประเมินคุณภาพ รับรองมาตรฐาน โดยมีคะแนนเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักในระดับดีขึ้นไป 7 มาตรฐาน

3) กลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ ประกอบด้วย คณะวิศวกรรมศาสตร์ และสถาบันเทคโนโลยีนานาชาติสิรินธร มีผลการประเมินคุณภาพ รับรองมาตรฐาน โดยมีคะแนนเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักในระดับดีขึ้นไปทั้ง 7 มาตรฐาน

4) กลุ่มสาขาวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ ประกอบด้วย คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มีผลการประเมินคุณภาพ รับรองมาตรฐาน โดยมีคะแนนเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักในระดับดีขึ้นไป 6 มาตรฐาน และในระดับพอใช้ 1 มาตรฐาน

5) กลุ่มสาขาวิชาบริหารธุรกิจ พาณิชยศาสตร์ บัญชี การจัดการ และเศรษฐศาสตร์ ประกอบด้วย คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี คณะเศรษฐศาสตร์ และวิทยาลัยนวัตกรรมการอุดมศึกษา มีผลการประเมินคุณภาพ รับรองมาตรฐาน โดยมีคะแนนเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักในระดับดีขึ้นไปทั้ง 7 มาตรฐาน

6) กลุ่มสาขาวิชาศิลปกรรม วิจิตรศิลป์ และประยุกตศิลป์ ประกอบด้วย คณะศิลปกรรมศาสตร์มีผลการประเมินคุณภาพ รับรองมาตรฐาน โดยมีคะแนนเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักในระดับดีขึ้นไป 6 มาตรฐาน และในระดับควรปรับปรุง 1 มาตรฐาน

7) กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ประกอบด้วย คณะนิติศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา วิทยาลัยสหวิทยาการ สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร และสถาบันภาษา มีผลการประเมินคุณภาพ รับรองมาตรฐาน โดยมีคะแนนเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักในระดับดีขึ้นไป 6 มาตรฐาน และในระดับควรปรับปรุง 1 มาตรฐาน

คะแนนผลการประเมินมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา 2549 จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา และรายมาตรฐาน

กลุ่มสาขาวิชา	มาตรฐานที่				ค่าเฉลี่ย มาตรฐาน 1-4	มาตรฐานที่			ค่าเฉลี่ย มาตรฐาน 1-7	ผลการประเมิน
	1	2	3	4		5	6	7		
ระดับสถาบัน	4.14	4.47	5.00	5.00	4.54	5.00	4.67	5.00	4.67	รับรองมาตรฐาน
วิทยาศาสตร์สุขภาพ	5.00	4.07	5.00	5.00	4.72	4.73	4.00	5.00	4.67	รับรองมาตรฐาน
วิทยาศาสตร์กายภาพ และชีวภาพ	4.67	4.60	5.00	3.67	4.63	4.76	4.67	5.00	4.70	รับรองมาตรฐาน
วิศวกรรมศาสตร์	4.83	4.47	4.00	3.67	4.40	4.09	4.33	5.00	4.43	รับรองมาตรฐาน
สถาปัตยกรรมศาสตร์	4.67	3.44	5.00	5.00	4.42	4.33	4.00	5.00	4.43	รับรองมาตรฐาน
บริหารธุรกิจและ เศรษฐศาสตร์	4.00	3.93	6.00	5.00	4.33	4.73	4.22	5.00	4.45	รับรองมาตรฐาน
ศิลปกรรม วิจิตรศิลป์ และประยุกตศิลป์	3.61	2.23	4.42	5.00	3.54	3.85	3.78	5.00	3.79	รับรองมาตรฐาน
มนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์	3.97	2.33	5.00	4.00	3.74	4.39	4.00	5.00	4.01	รับรองมาตรฐาน

นอกเหนือจากการประเมินตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้การประเมินที่ สมศ. ได้กำหนดขึ้น คณะผู้ประเมินมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ดังนี้

การนำองค์การ

1. สิ่งที่น่าชื่นชม

1.1 สภามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์แสดงบทบาทด้านการนำองค์การอย่างชัดเจน ตั้งแต่การกำหนดนโยบายร่วมกับผู้нарระดับสูงของมหาวิทยาลัย และสื่อสารสองทางโดยได้มีการประชุมนัดพิเศษทั้งในและนอกสถานที่ระหว่างสภาก และผู้нарระดับสูง

บทบาทเชิงรุกด้านความคิดและนโยบายที่น่าชื่นชมคือ การริเริ่มให้ผู้บริหารที่เข้ารับหน้าที่ใหม่แถลงนโยบายและแผนงานต่อสภามหาวิทยาลัย การริเริ่มระบบประเมินผู้บริหารที่เป็นรูปธรรม และการนำองค์กรให้มีการคิดร่วมกันโดยประชาคมมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจเพื่อให้เกิดการยอมรับสู่การปฏิบัติที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั่วทั้งองค์กร ซึ่งมีผลให้มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์สามารถก้าวสู่ความเป็นเลิศในด้านที่ประสงค์ ดังนั้น หากมหาวิทยาลัยพิจารณาภาคณบดีคุณภาพระดับสากลที่ท้าทายมาใช้ ย่อมนำส่งผลดีต่อการดำเนินงานสู่คุณภาพอย่างยั่งยืนของมหาวิทยาลัย

1.2 สภามหาวิทยาลัยฯ ให้ความสำคัญต่อ "คุณภาพ" เป็นอย่างยิ่ง โดยเน้นประเด็นการพิจารณาเรื่องคุณธรรมจริยธรรม และย้ำถึงความจำเป็นในการประเมินคุณภาพที่แสดงผลลัพธ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมในระยะยาว

1.3 การที่สภามหาวิทยาลัยฯ ตระหนักถึงผลลัพธ์ที่พึงมีและพึงให้แก่สังคมจากบัณฑิตธรรมศาสตร์ในการเสริมสร้างและพัฒนาสังคมนั้น เป็นองค์ประกอบหลักที่แสดงให้เห็นความตระหนักในแก่นของคุณภาพ และเป็นสิ่งยืนยันว่ามหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์มีความมุ่งมั่น และมีความพยายามผลักดันให้การผลิตบัณฑิตเป็นไปเพื่อรับใช้สังคมไทยได้อย่างแท้จริง

1.4 ผู้บริหารระดับสูงมีความเข้าใจลึกซึ้งในความเป็น "จิตวิญญาณของธรรมศาสตร์" ที่เน้นความเป็นธรรม และการกระจายโอกาส และจัดให้มีการถ่ายทอดด้วยวิธีที่หลากหลาย เช่น ผ่านสัญลักษณ์รูป "โคม" และหอเกียรติยศ จัดทำโครงการรับนักศึกษาพิการ จัดให้มีการสื่อสารผ่านคณาจารย์และศิษย์เก่า รวมทั้งจัดตั้งคณะกรรมการกำกับความเป็นธรรมเพื่อตรวจสอบการรับนักศึกษาเข้าในระดับปริญญาตรี เป็นต้น

ความพยายามปลูกฝังและเสริมสร้างความเข้าใจดังกล่าว ได้กลายเป็นวัฒนธรรมขององค์กรที่ให้คุณค่าของความหลากหลายทางความคิด และเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น อันเป็นคุณลักษณะที่ดีต่อการพัฒนามหาวิทยาลัย

1.5 มหาวิทยาลัยได้มีการเร่งรัดพัฒนาด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อมในช่วง 3 ปีที่ผ่านมาจนสำเร็จเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน สื่อถึงความมุ่งมั่นของผู้บริหารระดับสูงในทุกวิทยาเขตในการเป็นผู้นำในการพัฒนาเพื่อคุณภาพชีวิตของบุคลากรในองค์กร อีกทั้งยังจะเป็นการเพิ่มโอกาสให้ประชาคมเกิดความร่วมมือร่วมใจในการพัฒนามหาวิทยาลัยเพิ่มมากขึ้นในทุกๆ ด้าน

นอกจากนี้ การที่สภามหาวิทยาลัยฯ ได้เข้าร่วมในกิจกรรมที่ริเริ่มขึ้น รวมทั้งติดตามผลการดำเนินงาน เช่น การริเริ่มการทำนา การร่วมรับประทานอาหารจากข้าวที่ปลูกขึ้น เป็นตัวอย่างที่ดีที่แสดงให้เห็นถึงประชาคมได้เห็นถึงความสำคัญที่สภามหาวิทยาลัยให้ต่อการพัฒนามหาวิทยาลัย ทั้งในการเสริมสร้าง "จิตวิญญาณความเป็นธรรมศาสตร์" อย่างเป็นทางการ เน้นให้ประชาคมเห็นคุณค่าของศิษย์ไทย พร้อมๆ กับการสร้างความสามัคคีของบุคลากรทุกกลุ่ม นักศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

2. ข้อสังเกต

2.1 โดยเหตุที่มหาวิทยาลัยได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า "เป็นเลิศ เป็นธรรม ร่วมนำสังคม" นั้น มีความหมายที่กว้างไกลและลึกซึ้งเป็นอย่างยิ่ง มหาวิทยาลัยจึงมีความจำเป็นต้องกำหนดคุณธรรมและแผนปฏิบัติการให้สามารถตอบสนองวิสัยทัศน์ได้อย่างสมบูรณ์ ทั้งนี้รวมถึงการกำหนดบทบาท

แผนงานกิจกรรม และโครงการ ตลอดจนตัวป้อนหลักที่จำเป็น เช่น การกำหนดทิศทางเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นเลิศที่ตรงกับศักยภาพ และเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัย การใช้ระบบการประกันคุณภาพที่เอื้อต่อการมุ่งสู่ความเป็นเลิศ เป็นต้น

2.2 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ โดยเฉพาะในด้านกฎหมายและสังคม ปัจจุบัน มหาวิทยาลัยยังคงรักษาความเป็นผู้นำด้านเหล่านี้ได้อย่างดีเยี่ยม แม้จะได้ขยายการรับนักศึกษาสาขาอื่น ๆ เพิ่มขึ้น จนครอบคลุมศาสตร์เกือบทุกด้าน

อย่างไรก็ตาม หากมหาวิทยาลัยจะจัดให้มีการทบทวน และจัดลำดับความสำคัญของสาขาวิชา ที่มุ่งเน้นในแต่ละช่วงเวลา และทำความเข้าใจร่วมกันกับคณาจารย์และบุคลากรในองค์กรให้ชัดเจน น่าจะยังประโยชน์ให้มหาวิทยาลัยก้าวสู่ความเป็นเลิศด้วยมาตรฐานสากลได้ง่ายและรวดเร็วยิ่งขึ้น

2.3 แม้ว่ามหาวิทยาลัยจะมีกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการให้เทียบเท่าระดับมาตรฐานสากลของมหาวิทยาลัยชั้นนำในต่างประเทศ มีกิจกรรมที่สนับสนุนเรื่องการพัฒนาความเป็นสากลอย่างต่อเนื่อง เน้นให้เกิดกิจกรรมความร่วมมือกับสถาบันที่ได้มีการลงนามในบันทึกความเข้าใจ และในบางกลุ่มสาขายังเริ่มมีแนวคิดและการเตรียมการที่จะให้องค์กรระดับนานาชาติรับรองมาตรฐาน แต่การสื่อสารยังไม่ครอบคลุมในด้านความเป็นสากลของธรรมศาสตร์ ทำให้เกิดการปฏิบัติที่หลากหลาย ซึ่งไม่เป็นไปในมาตรฐานเดียวกัน

จึงน่าจะมีความจำเป็นในการกำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้ชัดเจนในระดับมหาวิทยาลัยว่า มุ่งสู่ความเป็นเลิศในระดับใด เพื่อศึกษาระดับความสามารถที่มหาวิทยาลัยต้องการพัฒนาวงรอบความเป็นสากลของมหาวิทยาลัย กำหนดกลยุทธ์ และสื่อสารให้คณาจารย์ และบุคลากรทราบและเข้าใจตรงกัน ซึ่งจะช่วยให้สามารถผลักดันการดำเนินงานระดับคณะ/หน่วยงานที่สอดคล้องกับทิศทางดังกล่าว

การบริหารจัดการด้านงานวิจัย

เพื่อความเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยอันเป็นที่ทิศทางที่มหาวิทยาลัยได้กำหนดไว้ มหาวิทยาลัยพึงให้ความสำคัญกับการส่งเสริมงานวิจัยในลำดับต้น และควรจะพิจารณากำหนดแนวทางการบริหารจัดการให้ชัดเจน ทั้งในด้านนโยบาย การพัฒนา และการกำหนดเป้าหมายระยะยาว

แม้ว่าแนวทางการวิจัยรวมทั้งรูปแบบการประเมินผลงานจะแตกต่างกันในแต่ละสาขาวิชา แต่มหาวิทยาลัย ได้มีนโยบายที่ชัดเจนในอันที่จะสนับสนุนงานวิจัยและสร้างสรรค์ในทุกๆ ด้าน

อย่างไรก็ตาม มหาวิทยาลัยควรพิจารณาให้ความสนับสนุนโดยมุ่งเน้นการดำเนินการวิจัยในแนวทางที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อแต่ละสายงาน/ศาสตร์อย่างมากที่สุด อนึ่ง ผลงานวิจัยเชิงคุณภาพย่อมมีความสำคัญมากกว่า "จำนวน" ชิ้นงานวิจัย

ดังนั้น หากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ให้ความสนใจในการพิจารณาดำเนินการโครงการงานวิจัยขนาดใหญ่ โดยเฉพาะโครงการที่ร่วมกันระหว่างสาขาวิชาต่างๆ เพื่อวิจัยปัญหาของสังคม ประเทศชาติ ย่อมจะผลักดันให้มหาวิทยาลัยคงความโดดเด่นและการเป็นที่ยอมรับของสังคมอย่างต่อเนื่องได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

การบริหารจัดการด้านอื่นๆ

1. สิ่งที่น่าชื่นชม

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีประวัติศาสตร์ที่โดดเด่นด้านการสร้างผลงานทางวิชาการที่เป็นการยืนหยัดเพื่อประชาชนตลอดมา ยิ่งไปกว่านั้น มหาวิทยาลัยยังแสดงความสามารถด้านการให้บริการวิชาการอย่างเข้มแข็งและต่อเนื่อง เป็นผลให้มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ยืนหยัดอยู่ในความทรงจำของประชาชนโดยทั่วไปว่า เป็นสถาบันที่เป็นที่พึ่งของสังคมในวิกฤติการณ์ต่างๆ โดยเฉพาะในด้านการเมืองและเมื่อมีภัยพิบัติจากธรรมชาติ

2. ข้อสังเกต

2.1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีการบริหารจัดการบริการวิชาการ ทั้งแบบให้เปล่าและแบบเก็บค่าธรรมเนียมในแนวทางที่น่าชื่นชมเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น หากจะได้พัฒนางานบริการวิชาการให้ตอบสนองนโยบายมหาวิทยาลัยอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง ย่อมจะส่งผลให้มหาวิทยาลัยเป็นที่ยอมรับจากสังคมเพิ่มมากขึ้น

2.2 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มุ่งเน้นกิจการด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมอย่างกว้างขวาง และหลากหลาย ตลอดจนการเน้นย้ำความเป็นธรรมศาสตร์ อาทิเช่น การจัดตั้งหอจดหมายเหตุหอประวัติศาสตร์ ที่ผูกโยงมหาวิทยาลัยกับประวัติศาสตร์ด้านการเมืองการปกครองของประเทศ หากจะได้มีการประชาสัมพันธ์ขยายผลของกิจการเหล่านี้ออกสู่สังคมภายนอกมากยิ่งขึ้น ย่อมจะเป็นประโยชน์ทั้งต่อประชาชน และยังเป็นการเผยแพร่ชื่อเสียงและเกียรติคุณของมหาวิทยาลัยไปพร้อมกัน

2.3 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้ดำเนินการที่เป็นรูปธรรมเพื่อสนองตอบข้อเสนอแนะจากการประเมินภายนอกของ สมศ. รอบแรก โดยส่งเสริมและพัฒนาระบบสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพ จัดทำแผนแม่บทที่มีความชัดเจน และดำเนินงานจนมีความก้าวหน้าอย่างดี

อย่างไรก็ตาม คณะผู้ประเมินยังพบว่า ระบบฐานข้อมูลยังขาดความสมบูรณ์ อีกทั้งยังกระจายอยู่ตามคณะและหน่วยงานต่างๆ และยังไม่ได้เชื่อมโยงติดต่อกัน จึงเป็นอุปสรรคต่อการรวบรวมและประเมินผล และเป็นเหตุให้ข้อมูลคลาดเคลื่อน ดังนั้น หากมหาวิทยาลัยพิจารณาดำเนินการเพื่อเชื่อมโยงระบบสารสนเทศและเสริมความสมบูรณ์ของฐานข้อมูล น่าจะส่งผลที่ดีต่อการบริหารการจัดการ และการประกันคุณภาพในระยะต่อไป

2.4 อาจกล่าวได้ว่ามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้จัดระบบบริหารบุคลากรประเภทพนักงานมหาวิทยาลัยไว้อย่างสมบูรณ์ จัดให้มีสวัสดิการด้านการประกันสุขภาพที่เอื้อสิทธิประโยชน์อย่างดียิ่งสำหรับพนักงานมหาวิทยาลัย ทำให้มหาวิทยาลัยสามารถให้ความมั่นใจกับพนักงานกลุ่มนี้ และทำให้มหาวิทยาลัยมีส่วนในการผูกใจพนักงานไว้กับองค์กรให้มากขึ้น นอกจากนี้ ยังเปิดโอกาสให้ข้าราชการทำประกันสุขภาพ เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับผู้ที่ต้องการจ่ายเพิ่มเองในอัตราพิเศษที่มหาวิทยาลัยจัดหาให้

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากความเข้มแข็งและชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยเป็นผลจากการมีผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ที่สั่งสมมาเป็นเวลายาวนาน จึงทำให้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลสามารถพัฒนาระบบจนเจริญก้าวหน้าเป็นที่ยกย่องในวงกว้าง มหาวิทยาลัยจึงอาจมีความ

จำเป็นที่จะต้องพิจารณาบทบาทและจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรในภาพรวม (ทุกด้านและทุกกลุ่มบุคลากร) เพื่อเตรียมความพร้อมให้บุคลากรรุ่นใหม่ ลดช่องว่างที่อาจเกิดขึ้นจากการเกษียณอายุของผู้มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ เพื่อความยั่งยืนของระบบที่ได้พัฒนาขึ้น และเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่องต่อไป

2.5 แม้มหาวิทยาลัยจะประสบความสำเร็จในการประชาสัมพันธ์ในระดับหนึ่ง ซึ่งอาจเกิดจากความหลากหลายในสาขาวิชาที่เปิดสอน และความมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักมาช้านาน อย่างไรก็ตาม การประชาสัมพันธ์ภายในอาจถือได้ว่ายังอยู่ในวงค่อนข้างจำกัด อาทิเช่น การประชาสัมพันธ์เรื่องปัจจัยสนับสนุนต่างๆ ให้คณาจารย์ทราบ ใช้ประโยชน์ และเสนอแนะเพิ่มเติมถึงความต้องการ ซึ่งอาจจะแตกต่างกันตามศาสตร์ และบริบทของแต่ละคณะวิชา/หน่วยงาน ดังนั้น หากมหาวิทยาลัยจะได้พิจารณาเลือกช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายมาใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มคณาจารย์และบุคลากรกลุ่มต่างๆ ก็ยิ่งน่าจะทำให้มหาวิทยาลัยมีพลังร่วมในการพัฒนามากยิ่งขึ้น

2.6 ศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ประสบความสำเร็จในการทำงานเป็นอย่างคึกฉิ่ง ตำแหน่งเป็นผู้นำระดับสูงทั้งภาครัฐและเอกชนกระจายอยู่ทั่วประเทศ กลุ่มศิษย์เก่านี้มีการรวมตัวกันอย่างเหนียวแน่น และให้การสนับสนุนมหาวิทยาลัยอย่างดี เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษาปัจจุบัน และอนาคต และเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับมหาวิทยาลัยอื่น ดังนั้น การวางระบบฐานข้อมูลและระบบการติดตามตลอดจนการจัดกิจกรรมที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของศิษย์เก่า จะยิ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนามหาวิทยาลัยเป็นอย่างมาก

2.7 การสำรวจความพึงพอใจของบุคลากร และนักศึกษาอาจจะทำให้มหาวิทยาลัยทราบและเข้าใจถึงความต้องการที่แท้จริงเฉพาะกลุ่มในกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น ความต้องการของนักศึกษาในการทำกิจกรรมในส่วนของสถานที่และยานพาหนะ เป็นต้น

หลักสูตรและการเรียนการสอน

1. สิ่งที่น่าสนใจ

1.1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เริ่มมีการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนที่มีลักษณะบูรณาการระหว่างหลายสาขาวิชา เช่น หลักสูตรปริญญาเอกสหวิทยาการ และจะมีหลักสูตรปริญญาโทสาขานิติเศรษฐศาสตร์ การค้าระหว่างประเทศ (ความร่วมมือระหว่างคณะนิติศาสตร์กับคณะเศรษฐศาสตร์) และหลักสูตรปริญญาโท-เอก สาขาวิชาการจัดการสุขภาพระหว่างประเทศ (ความร่วมมือระหว่างคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีกับคณะพยาบาลศาสตร์) ซึ่งแสดงถึงแนวปฏิบัติที่ดี และน่าจะไปสู่การสร้างความเป็นจุดเด่นของมหาวิทยาลัย

1.2 มหาวิทยาลัยได้กำหนดนโยบายให้ทุกศูนย์พื้นที่ต่างๆ จัดการจัดการเรียนการสอนโดยการใช้คณาจารย์ชุดเดียวกัน แสดงให้เห็นว่ามีกระบวนการกำกับมาตรฐานที่ดี ยิ่งไปกว่านั้น นักศึกษาในศูนย์พื้นที่ก็ได้โอกาสซึมซับความเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยได้อย่างกลมกลืนยิ่งขึ้น ด้วยการสนับสนุนให้ร่วมกิจกรรมหลักของมหาวิทยาลัย เช่น งานรับเพื่อนใหม่ ฟุตบอลประเพณีกีฬา-ธรรมศาสตร์ เป็นต้น

นอกจากนี้การใช้คณาจารย์ชุดเดียวกัน ยังทำให้คณาจารย์ได้ศึกษาเรียนรู้ถึงความหลากหลายของความต้องการของนักศึกษาที่อาจจะมีความเหมือนหรือความต่างตามศูนย์พื้นที่ และภูมิภาคที่จะช่วยให้จัดการเรียนการสอนและบริการที่สนองตอบต่อความต้องการของแต่ละกลุ่มได้ดียิ่งขึ้น

1.3 คณาจารย์ในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ศูนย์รังสิตได้ใช้ประโยชน์จากการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานที่อยู่ใกล้เคียงกัน ได้แก่ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย เป็นการสร้างพลังการดำเนินการศึกษาริวิจัยและลดค่าใช้จ่ายในการจัดหาอุปกรณ์ทันสมัยราคาแพงที่ต้องใช้ในการวิจัย

1.4 นักศึกษาชื่นชมและชื่นชมนใน "จิตวิญญาณธรรมศาสตร์" ผ่านการปลูกฝังด้วยกระบวนการต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติ อาทิเช่น บรรยากาศของมหาวิทยาลัย การให้อิสระทางความคิด คณาจารย์ที่เป็นต้นแบบ เป็นต้น

2. ข้อสังเกต

2.1 แม้มหาวิทยาลัยและกลุ่มสาขา รวมทั้งคณาจารย์แต่ละบุคคลจะมีเครือข่ายความร่วมมืออยู่แล้ว แต่มหาวิทยาลัยอาจจะต้องเน้นการสร้างและใช้ประโยชน์จากเครือข่ายที่มีอยู่ทั้งในและต่างประเทศให้เต็มที่ เพื่อให้สามารถส่งผลชัดเจนต่อการสร้างองค์ความรู้ สร้างคณาจารย์รุ่นใหม่ พัฒนาคณาจารย์และบุคลากรโดยรวม รวมทั้งผลักดันให้เกิดความร่วมมือในการทำวิจัย พัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนที่จะไปสู่สากลได้อย่างเร็วขึ้นทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณ

2.2 ทุกกลุ่มสาขาวิชา มีการจัดการเรียนการสอนแบบ Problem-based learning (PBL) ที่พัฒนาให้นักศึกษาก้าวคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก มีทักษะในการนำเสนอจนเป็นลักษณะเฉพาะของบัณฑิตมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นอกจากนี้ ผลการประเมินความพึงพอใจของนายจ้างได้ให้การยอมรับด้านคุณธรรม จริยธรรม ความเชื่อมั่น ความสามารถในการปรับตัว การทำงานเป็นทีม รวมทั้งการมีความสามารถในการแก้ปัญหา และความอดทน

อย่างไรก็ตามยังพบว่า ความสามารถบางด้านยังไม่เป็นไปตามความต้องการและความต้องการของนายจ้าง ดังนั้น การศึกษาริวิจัยอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง จะช่วยให้มีการวิเคราะห์แนวโน้มเพื่อให้สามารถปรับปรุงได้รวดเร็ว ถูกต้อง ตรงเป้าตรงประเด็น และสอดคล้องกับสภาวการณ์ที่เปลี่ยนแปลงของสังคมไทยและของโลก

การประกันคุณภาพ

ผู้บริหารให้ความใส่ใจในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างจริงจังมาโดยตลอด โดยเฉพาะในระยะ 3 ปีที่ผ่านมา โดยตรงรณรงค์โครงการต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ด้วยการประเมินคุณภาพภายในทุกปี ทั้งยังได้กำหนดให้ปี 2550 เป็นปีแห่งการประกันคุณภาพ จึงทำให้มหาวิทยาลัยก้าวหน้าจนถึงระดับที่ระบบการประเมินภาคบังคับของ สกอ. กิติ หรือของ สมศ. กิติ อาจไม่สามารถมีส่วนผลักดันให้มหาวิทยาลัยพัฒนาได้รวดเร็วหรือไกลตามที่มหาวิทยาลัยคาดหวัง

การกำหนดกรอบการประกันคุณภาพที่เน้นตัวบ่งชี้ตามกฎกติกา อาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้สูญเสียความเป็นตนเองและโอกาสในการสร้างนวัตกรรม การปรับกระบวนการทัศน์ การให้ความสำคัญอิสระ

แก่คณะหรือหน่วยงานที่มีศักยภาพสูงให้สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องตามมาตรฐานที่กำหนด โดยคณะหรือหน่วยงานเอง อาจเป็นแนวทางที่จะสร้างเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาระบบประกันคุณภาพที่สอดคล้องกับสถานะและจุดแข็งของหน่วยงานและองค์กร ทั้งนี้ อาจพิจารณานำเกณฑ์การพัฒนาคุณภาพสากลเช่นเดียวกับระบบของ Thailand Quality Award (TQA) มาพัฒนาใช้ในมหาวิทยาลัย เพื่อมหาวิทยาลัยจะสามารถบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ที่ได้กำหนดไว้ได้ง่ายขึ้น

เนื่องจากมหาวิทยาลัยได้รับการยอมรับทั้งในระดับชาติและนานาชาติกว่า 73 ปี จึงควรแต่งตั้งคณะบุคคล หรือจัดทำโครงการรณรงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลให้สอดคล้องกับการแข่งขันคุณภาพของมหาวิทยาลัยในระดับนานาชาติ เพื่อเข้าสู่การจัดลำดับของนานาชาติ (World Ranking) ทั้งนี้ มีเพียงบางคณะวิชาที่มีความพยายามในการเข้ารับการประเมินในระดับนานาชาติ

นวัตกรรม/แนวปฏิบัติที่ดี

1. การจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนที่มีลักษณะบูรณาการระหว่างหลายสาขาวิชา
2. การเป็นตลาดวิชา โดยให้ความสำคัญกับการบริการวิชาการแก่ประชาชนทั่วไป มีรูปแบบที่หลากหลาย และต่อเนื่อง
3. ความมุ่งมั่นในการถ่ายทอด "จิตวิญญาณของธรรมศาสตร์" ที่เน้นความเป็นธรรม และการกระจายโอกาส ผ่านสัญลักษณ์รูป "โคม" หอเกียรติยศ มีการจัดกิจกรรมนักศึกษาที่มุ่งเน้นให้นักศึกษารักประชาชนเพื่อความเป็นธรรมศาสตร์ โดยให้อิสระในการคิดและสร้างสรรค์กิจกรรม จัดให้มีการประชุมพิเศษ ประวัติความเป็นมาของมหาวิทยาลัยที่มุ่งมากับการพัฒนาประชาธิปไตย เพื่อให้นักศึกษาได้ชื่นชมและซึมซับวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นคุณค่าของความหลากหลายทางความคิด และเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น อันเป็นการผลิตบัณฑิตเป็นไปเพื่อรับใช้สังคมไทยได้อย่างแท้จริง